

**AB „KN ENERGIES“
KLAIPĖDOS SKYSTŲ ENERGIJOS PRODUKTŲ TERMINALAS
VISUOMENEI PRIVALOMA PATEIKTI INFORMACIJA**

AB „KN Energies“ Klaipėdos skystų energijos produktų terminalas (toliau - Klaipėdos SEPT) yra aukštesniojo lygio pavojingasis objektas, įsikūręs adresu Burių g. 19, 92276 Klaipėda; adresas korespondencijai J. Janonio g. 6B, LT-92252 Klaipėda, info@kn.lt.

Klaipėdos SEPT yra aukštesniojo lygio pavojingas objektas, kuriam, vykdant Didelių pramoninių avarių prevencijos, likvidavimo ir tyrimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 17 d. nutarimu Nr. 966, reikalavimus yra parengta, suderinta ir pateikta kompetentingai institucijai objekto saugos ataskaita, vidaus avarinis ir teršimų incidentų likvidavimo lokaliniai planai.

Klaipėdos SEPT perkrauna naftos produktus – benzina, dyzeliną, mazutą, bitumą, žaliavinę naftą ir kitus jos produktus, suskystintas gamtines dujas (SGD), monoetilenglikolį ir kitus cheminius produktus.

Didžioji dalis perkraunamų produktų atvežami į bendrovę geležinkelio cisterniniais vagonais, išpilami į talpyklas ir sukaupus reikalingą krovinio kiekį, supumpuojami į tanklaivius. Šį technologinį ciklą trumpai galima apibūdinti taip: geležinkelio cisterninis vagonas – talpykla – tanklaivis. Dalis produktų perkraunami technologiniu ciklu tanklaivis – talpykla – automobilinė cisterna. Esant pasiūlai, bendrovėje veikianči technologinė įranga leidžia vykdyti technologinį ciklą: tanklaivis – talpykla – geležinkelio cisterninis vagonas. Produktų iškrovimas ir pakrovimas bendrovės teritorijoje vykdomas uždaru būdu – vamzdynais.

Perkraunamos pavojingosios medžiagos

Pagal pavojingų krovinių klasifikaciją Klaipėdos SEPT perkraunamas benzinas, aviacinis kuras ir dyzelinas priskiriami pavojingų krovinių 3 klasei (liepsnieji skysčiai), mazutas – 9 klasei (kitos pavojingos medžiagos ir gaminiai), SGD – 2 klasei. Pagal degumą iš perkraunamų produktų yra pavojingiausias benzinas, kuris priskiriamas 1 kategorijos degiems skysčiams. Aviacinis kuras ir dyzelinas yra 3 kategorijos degieji skysčiai, o mazutas - aplinkai pavojinga medžiaga. Naftos produktai ir jų garai yra kenksmingi gyviems organizmams. Žmogus gali apsinuodyti nurijęs naftos produktų ar kvėpuodamas jų garais. Naftos produktų garai erzina gleivinę, sukelia peršėtimą gerklėje, galvos svaigimą, girtumo jausmą, akių vokų paraudimą. Benzine ir mazute yra toksiškų 2 kategorijos kancerogeninių medžiagų, kurios, patekusios į žmogaus organizmą, gali kauptis ir sukelti vėžinius susirgimus. Ūminio poveikio naftos produktai neturi.

Naftos produktų garai, kitaip vadinami lakiaisiais organiniais junginiais (LOJ), turi charakteringą angliavandenilių kvapą. Šie garai yra degūs ir sunkesni už orą, todėl jie gali susikaupti žemesnėse vietose, rūsiuose, tuneliuose.

Didžiausia leidžiama ribinė aplinkos oro užterštumo vertė (RUV) gyvenamosios aplinkos ore yra 5 mg/m^3 , o žmogus pradeda jausti LOJ kvapą, kai ore jų koncentracija yra tik $0,3 \text{ mg/m}^3$. Taigi, naftos produktų kvapas gali būti užuodžiamas, kai LOJ koncentracija yra žymiai mažesnė už RUV.

Klaipėdos SEPT vieną kartą per mėnesį vykdo LOJ tyrimus 4 taškuose už bendrovės sanitarinės zonos ribų. Pastaraisiais metais RUV viršijimų nebuvo nustatyta.

Suskystintos gamtinės dujos (SGD) – tai neadoruotos gamtinės dujos, suskystintos veikiant atmosferos slėgiui ir atšaldant iki -162°C . SGD užima 600 kartų mažiau vietos (nei dujiniame pavidale). Gamtinės dujos yra švarus iškastinis kuras, bekvapės, bespalvės, netoksiškos ir nekorozinės. SGD saugomos kaip garuojantis kriogeninis skystis.

Galimų avarijų pobūdis ir padariniai

Bendrovėje galimos avarijos yra naftos produktų išsiliejimas į aplinką, LOJ sproginimas ir gaisras. Išsiliejusių į aplinką naftos produktų LOJ žmonės gali apsinuodyti, LOJ sproginimo atveju žmonės gali nukentėti nuo sproginimo bangos, o gaisro atveju gali nukentėti nuo karščio ir apsinuodyti degimo produktais.

Jei LOJ koncentracija ore yra didesnė negu 30000 mg/m^3 , sproginimas gali įvykti nuo bet kokio ugnies šaltinio (nuorūkos, trumpo elektros jungimo, kibirkšties ir kt.). Benzino garai gali užsidegti kai aplinkos temperatūra yra ne tik teigiama, bet ir neigiama (iki -40°C). Mažiau pavojingi gaisro atžvilgiu – mazutas ir dyzelinas.

Degant naftos produktams, išsiskiria degimo procesui būdingi produktai: anglies monoksidas (CO), anglies dioksidas (CO_2), azoto oksidai (NO_x), sieros dioksidas (SO_2), nesudegę naftos produktų garai, kietosios dalelės (suodžiai). Prognozuojamas išsiplėtimo galimos taršos ar pavojaus zonos spindulys – 2,7 km.

Išsiliejusių SGD poveikis aplinkai dvejopas: kriogeninio skysčio šaldantis poveikis ir galimas SGD garų užsiliepsnojimas nuo kibirkšties ir kitų atvirų ugnies šaltinių. Gamtinės dujos yra lengvesnės už orą todėl SGD išsiliejimo vietoje ar gamtinių dujų praleidimo vietoje greitai kyla į viršų ir išsisklaido.

Kontaktas su kriogeniniu skysčiu iššaukia nušalimus: išsiliejusios ant paviršiaus SGD iššaukia jo atšalimą ir sukelia neigiamą poveikį konstrukcijoms.

Išsiliejus suskystintoms dujoms ir vykstant garavimui kyla gaisro ir/arba sproginimo pavojus. Galimi keli tolesnio įvykio vystymosi scenarijai:

- dujų debesies išsisklaidymas, kai liepsnos šaltinio slenkant dujų debesiui neatsiranda;
- greitas dujinės fazės užsiliepsnojimas išsiliejimo vietoje, jeigu ten yra liepsnos šaltinis;
- slenkančio dujų debesies užsiliepsnojimas toli nuo išsiliejimo vietos, kai debesies slinkimo kelyje pasitaiko liepsnos šaltinis.

SGD paskirstymo stotelėje išsiliejimo atveju jos pasklinda šalia saugojimo rezervuarų ir yra apribojamos talpyklų betoniniais borteliais.

Klaipėdos SEPT pasirengimas reaguoti į avarijas

Klaipėdos SEPT saugos ataskaitoje yra išnagrinėtos stambių avarijų priežastys ir pasekmės, apskaičiuotos avarijų tikimybės bei įvertintas Klaipėdos SEPT pasiruošimas reaguoti į tokias avarijas. Klaipėdos SEPT įdiegtos prevencijos, kontrolės, avarijų išvengimo ir pasekmių sušvelninimo priemonės atitinka normatyvinius reikalavimus, keliamus tokioms įmonėms. Reagavimui į incidentus ir avarijas parengtas vidaus avarinis planas, nustatantis avarijų lokalizavimo ir likvidavimo eigą bei specialiųjų tarnybų informavimo ir ryšių su jomis palaikymo tvarką.

Klaipėdos miesto savivaldybės administracija yra parengusi Klaipėdos SEPT išorės avarinį planą, nustatantį savivaldybės pajėgų koordinavimą ir gyventojų informavimą, įvykus avarijai Klaipėdos SEPT.

Kaip įvykus avarijai bus informuojama visuomenė

Apie Klaipėdos SEPT pramoninę avariją bus pranešta pagal schemą, pateiktą vidaus avariniame plane. Aplinkiniai gyventojai ir kaimyninių įmonių darbuotojai informuojami garsine sirena bei per garsiakalbius transliuojamu tekstiniu pranešimu. Tekstiniame pranešimas pateikiama informacija:

- kurioje vietoje įvyko avarija ar gaisras;
- kokie naftos produktai ar SGD išsiliejo ar užsidegė;
- kokios krypties vėjas pučia ir į kurią pusę neša naftos angliavandenilių (dūmų), SGD debesį;
- ką privalo daryti darbuotojai ir gyventojai, patenkantys į pavojingą zoną.

Avarijos padariniams išplitus už Klaipėdos SEPT sanitarinės zonos ribos ir kilus grėsmei gyventojų sveikatai ar gyvybei, bus informuotos Klaipėdos miesto ir apskrities gelbėjimo tarnybos ir Savivaldybės administracija, kurios organizuos gyventojų, patekusių į pavojingą zoną, apsaugos priemones ir aplinkinių gyventojų evakavimą.

Kaip elgtis įvykus avarijai Klaipėdos SEPT

Gyventojai privalo likti patalpose, užsidaryti ir kuo labiau užsandarinti lauko duris, langus, balkonus, orlaides bei ventiliacijos angas. Laukiant tolimesnės informacijos, saugoti kvėpavimo organus: užsidėti ant burnos ir nosies marlės-vatos raištį ar sušlapintą rankšluostį.

Gavus nurodymą (pasiūlymą) laikinai išvykti iš namų, išjungti visus energijos šaltinius, užgesinti ugnį krosnyje. Išeinant iš užterštos zonos, eiti statmenai vėjo kryptčiai (kad vėjas pūstų į šoną), tik atviromis vietomis, vengti daubų, uždarų kiemų, siaurų gatvelių, tankiai krūmais užsodintų vietų ir nebėgti. Atsižvelgiant į ekstremaliosios situacijos mastą ir pavojų gyventojams, gali būti priimtas sprendimas gyventojus evakuoti. Tuomet gyventojai privalo tiksliai vykdyti avarinių tarnybų ir evakavimo organizatorių nurodymus.

Šią ir papildomą informaciją galite rasti įmonės internetinėje svetainėje adresu: <https://www.kn.lt/zmones-ir-tvari-veikla/saugos-informacija-visuomenei/3945> arba [Pavojingųjų objektų sąrašas - Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos](#).

Klaipėdos SEPT planiniai patikrinimai

Klaipėdos SEPT, kaip aukštesniojo lygio pavojingąjį objektą, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos sudaryta komisija tikrina kasmet. Klaipėdos SEPT paskutinio planinio patikrinimo data yra skelbiama Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento interneto svetainėje adresu [Pavojingųjų objektų sąrašas - Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos](#).

Kur teikiama smulkesnė informacija

Interesantai, norintys susipažinti su AB „KN Energies“ Klaipėdos SEPT saugos ataskaita ir vidaus avariniu planu, planinių patikrinimų rezultatais, turi atvykti į įmonės priimamąjį arba paskambinti tel. +370 46 391 772. Gavusi tokį prašymą administratorė suderins intereso atvykimo į įmonę datą ir laiką bei pasiūlys interesantui atvykti suderintu laiku.

Su AB „KN Energies“ Klaipėdos SEPT visuomenei pateikti privaloma informacija ir išorės avariniu planu taip pat galima susipažinti: <https://www.klaipeda.lt/lt/gyventojams/civiline-sauga/klaipedos-miesto-pavojingieji-objektai>.